№ 150 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 18 1899 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 18 № 150

ՔՍԱՆԵՕԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլի, կէս տարվան 6 րուբ.
Առանձին համարները 5 կոպէկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն իմբագրատան մէջ.

Մեր հասցէն. Тифлисъ, Редакція „Мшакъ".
Կամ Tiflis, Rédaction „Mschak".
Տէլէֆօն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերից)

Բաժանորդագրութիւն ընդունվում է ամեն ժամանակ.

Բաժանորդագրութիւնների համար վճարում են
իրաքանչիւր բաժին 2 կոպէկ.
Տէլէֆօն № 253.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հաղորդակցութեան կարևոր գիծ.—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մաւոլ. Նաւակ վերին-Ագուլիսից. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նաւակ Թիւրքիայից.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻԾ

Մէջագետքի երկաթուղին, որ ձեռնարկում են գերմանացիները, հանգստութիւն չէ տալիս այն պետութիւններին, որոնք շահեր ունեն Փոքր-Ասիայի խորքերում։ Աւստրիան մեծ առևտուր ունի Փոքր-Ասիայի մէջ և ուզարկում է այդտեղ շատ ապրանքներ. օրինակ, Աւստրիայից արտահանվող ամբողջ շաքարի երեք քառորդը գնում է Արևելքի այդ մասը։ Ֆրանսիան և Անգլիան արտահանում են Փոքր-Ասիայից մեծ քանակութեամբ հում նիւթեր՝ շերամ, բուրդ, մրգեր, թանկագին փայտեր ու կոճղեր և մոնոպոլ են երկրի մէջ թէ մանուֆակտուրային և թէ ուրիշ ապրանքներ։ Ռուսաստանը թէև ներկայումս մեծ առևտուր չունի Փոքր-Ասիայի այդ մասերում, բայց նա սահմանակից է և յոյս ունի ապագայում սերտ շփում ունենալ այդ երկրի հետ, բայց որ աւելի գլխաւորն է, նա չէ կարող թոյլ տալ, որ Պարսից ծոցը ընկնի բացառիկ ազդեցութիւնների տակ։

Գերմանական քաղաքականութիւնը, սակայն, մեծ աջողութիւն ունի Կ. Պոլսում։ Հազար-փաշայից դէպի Բաղդադ և Բասրա ծրագրած երկաթուղին բազմաթիւ գերմանական ձեռնարկութիւններից միայն մէկն է։ Առևտրական ընկերութիւնները ուզարկել են գործակալներ Փոքր-Ասիա՝ ուսումնասիրելու այնտեղի տնտեսական պայմանները և կազմակերպելու առևտրական կանոնաւոր յարաբերութիւններ։ Համբուրգի խոշոր նաւագնացական ընկերութիւնը, որ մինչև այժմ ամիսը մի անգամ ուղարկում էր նաևեր դէպի Լիբանան, այժմ որոշել է հաստատել շաբաթական նաւագնացք։ Կ. Պոլսում շուտով կը բացվի գերմանական առևտրական ատեան, որը պէտք է դեկավարող դեր կատարէ թէ աջակցելով տեղական գերմանական առևտրականներին երկրի մէջ գործ սկսելու և թէ Գերմանիայի մէջնորդով մանաւանդ օգնութիւն հասցնելով նրանց։ Առաջիկայ սեպտեմբերին Բաղդադ պէտք է ուղևորվի յատուկ առևտրական յանձնաժողով նախապատրաստելու արդիւնագործական և առևտրական գործողութիւններ։

Եւրոպական պետութիւնների մրցութիւնը կարող է հաւասարակշռել և համաձայն մի դրութեան հասնել այն ժամանակ, երբ պետութիւնները կը պայմանաւորվին քաղաքական և նաւագնական դիտումներ չունենալ Մէջագետքի վերաբերութեամբ և կը գտնեն նրան չէզոք մի շրջան, որտեղ եւրոպացիներին ազատութիւն տրված կը լինի առևտրական և արդիւնագործական ձեռնարկութիւններ ունենալու և արգելված կը լինի բացառիկ քաղաքական արտօնութիւններ ձեռք բերելու։ Մէջագետքի համար, որ ներկայումս անկարող է իր սեփական ոյժերով որ և է կուլտուրա առաջացնել, եւրոպական ազգերի մրցութիւնը կարող է բարերար հետևանքներ ունենալ, եթէ նա աշխատի իրացնել տնտեսական և հասարակական նոր կարգերը և կարող լինի օտարների հետ միասին մասնակից լինել իր երկրի մշակութեան գործին։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՄՈՒԼ

Էջմիածնի աստուածաբանները մի կենդանի ապացոյց են, որ կղերական կաստայականութիւնը նոյն իսկ ամենակարող ժամանակի ազդեցութեան չենթարկվող մի քարացում է։ Բաւական է մի թեթև տեղեկութիւն «հայրերի և որդիների» մէջ, աստուածաբանների հին և նոր սերնդի մէջ։ Հայրերը, վանական խստեցում կրթված հին սերունդը, վաթսունական թըւականներին դաղափարերին «Հիւսիսափայլի» տրամաբանութիւնը, տրամայեցին տանաել ամսագրի այն համարը, որի մէջ եկեղեցական բէֆորմի մի տեղեկութիւն կար։ Այժմ նոր սերունդը, որ արդէն գերմանական դպրոցներից ստացած վկայականներ ունի իր ծոցում, դեռ չէ հաշտվել վաթսունական թւականների հետ, դատապարտում է այդ ժամանակը, սարսափով է արտասանում, որ «վաթսունական թւականներին ընդհանուր ազատամտական ուղղութիւն էր իշխում, և տեղեկութիւն էր հեղեղեցին ու մի քանի տասնեակ տարիների ընթացքում ողողեցին մեր երկիրը»։ Կղերական անհաշտութեան այս յաղթական երգը մենք գտնում ենք «Արարատի» վերջին տեղեկութեան մէջ, որ ունի հետևեալ մեծամիտ, որոտալից վերնագիրը. «Ի՞նչպէս պէտք է վերակենդանացնել տեղեկութիւնը մեր ժողովրդի մէջ»։ Հետաքրքրական է այդ վերնագրի պատմութիւնը։ Շատ անդամ ենք առիթ ունեցել նկատելու, թէ ինչպէս էջմիածնի աստուածաբանները, իրանց անպատուղ դոյութիւնը արդարացնելու համար, երբեմն-երբեմն տրապարակ են դալիս «Արարատի» էջերում և ողբեր են յօրինում տեղատի, կրծի անկման վրա։ Մենք մի քանի անդամ ասացինք, որ ողբերը անօգուտ են, որ դրութիւնը հայ հոգևորականութեան անհոգութեան և ծուլութեան արդիւնք է, որ այժմ էլ, ինչպէս և միշտ, գործ է պահանջվում, կենդանի գործ, որ լակոնները մարդկային կեանքի բոլոր ասպարէզներում դատապարտված են ոչնչութեան։ Լացով ու կոծով ոմ է կարողացել մի փոփոխութիւն մտցնել իր վիճակի մէջ, մանաւանդ մի դասակարգ, որ ամենից առաջ ինքն է մեղաւոր, որ այդպիսի ողբալի դրութեան է հասել։ Էջմիածնի աստուածաբանները պատէպատ էլին ընկնում, պատասխանում էլին մեղ կողմնակի կերպով, եօթը սարի ետևից, լայն չափերով չահագործում էլին այն ողբերելի միխթարութիւնը, թէ մենք եկեղեցական գործերի մէջ ձեռնտաս չենք, թէ մարդիկ, որոնք գործ և գործ են պահանջում աստուածաբան և ոչ-աստուածաբան կղերից, չեն հասկանում մի ինչ որ բան, որ միայն «Արարատի» վարիչներին է յայտնի և որը, սակայն, ինամքով թագցնվում էր այդ վարիչների կողմից։ Տեսնելով որ աչքակապուկի այդ խաղը չէ օգնում, դիպլոմազարդ աստուածաբանները փորձեցին պատասխանել մեր կողմից դրված գանէ մի հարցին. և վերյիշեալ որոշնդոտ վերնագիրը կրող յօդուածը իսկապէս ոչ մի գործ չունի մեր ժողովրդի մէջ հաւատը վերակենդանացնելու ծրագրի հետ, այլ պարզապէս մի պատասխան է մեզ դէմ, պատասխան, որ, ի հարկէ, մի նպատակ կարող է ունենալ—արդարացնել կղերին, մեղքը գցել ինչ-որ թշնամիների վրա, որոնց անունը տալու քաջութիւնը երբէք չէ ունեցել լակոն կրօնաւորը։ Մենք հոգևորականութեան դանդաղկոտութիւնը, անմիտ հակառակասիրութիւնը, անընդունակութիւնը փաստերով պատկերացնելու համար ասացինք, որ քառասուն տարի առաջ պահանջեցին աւետարանը աշխարհաբար թարգմանել, բայց այդ պահանջը մինչև այժմ անկատար է մնացել։ «Արարատը» մեզ պատասխանում է այդ փաստի վերաբերմամբ և ահա ինչ է պատասխանում.

Մոռացել էր արդեօք Մօսկուայում նստած պահանջողը, թէ ով պէտք է թարգմանէ, և միջոցները ցոյց տուել էր. գիտէր թէ ինչ կարողութեան աէր մարդիկ են նստած իւր ժայռերի եկեղեցւոյ հոգևոր վարչութեան կեդրոնում և նպատակ է իւր կողմից որ և է կերպով, որ հանդէս գար այնտեղ այդպիսի ծանր գործ իւր վերայ առնելու ընդունակ մէկը։ Պահանջել են... բողոքել են... չատ մեծ բան են արել։ Իսկ ով է լրջօրէն ուսումնասիրել, թէ ինչ ողբերելի վիճակի մէջ էր Մայր Աթոռը, ամբողջ հայոց եկեղեցին իւր վարչական և դատաիրաւական կազմութեամբ այն ժամանակ, երբ առւսական հզօր արծուի հովանին մեր երկրի վրայ տարածուեցաւ. ով է հաշիւ տուել իրեն, թէ մի դարաւոր հաստատութիւն այդպիսի վիճակից բարձրացնելու և ժամանակի պահանջներին յարմարեցնելու համար որքիսի ջանք, քանի տարիների աշխատանք է պահանջվում. որ հրապարակախօսը վերջապէս, կամ քողոքողն ու պահանջողը ջանք ու աշխատանք է գործ դրել իր ժամանակոյց արած չարիքները վերացնելու։

Աւելի պարզ ու կարճ խօսքերի վերածելով այս տարօրինակութիւնն ու զարմացականները, մենք կը ստանանք այն խոստովանութիւնը, թէ էջմիածինը չը կատարեց քառասուն տարի առաջ եղած պահանջը լոկ այն պատճառով, որ ընդունակութիւն չունէր, անպատրաս էր, տգէտ։ Ա՛խ, ինչ վիթխարի գործ է եղել այդ քանը։ Քառասուն տարվայ մէջ մարդիկ Սուէզի ջրանցքը փորեցին, ովկիանոսի միջով հեռագրական թելեր անցկացրին, Աֆրիկայի խորքերը և բնաւային երկիրները հետազոտեցին, հասկանալի լեզուով աւետարան տուեցին նոյն իսկ այն վայրենի ազգերին, որոնք գիր ու գրականութիւն չունեն, բայց էջմիածինը «վարչական և դատաիրաւական» պատճառներով չը կարողացաւ գրաբարից աշխարհաբարի վերածել մի գիրք։ Հիացէք այս պատճառաբանութեան վրա, հիացէք մանաւանդ աստուածաբանների նոր սերունդի վրա, որ այսպէս անհեթեթ կերպով կարողանում է փաստարանել այժմեան ողբերելի դրութիւնը։ Ներկայացնել մի պարզ ու հասարակ գործ իբրև մի անյաղթելի դժուարութիւն, ասել թէ մի թարգմանութիւն կատարելու համար պէտք է երկար ժամանակների, գուցէ մի ամբողջ դար «վարչական և դատաիրաւական» պատրաստութիւն—խոստովանում ենք, այսպիսի երեխայութիւն մենք չէինք սպասում էջմիածնի դիպլոմաւոր փաստաբաններից, որոնք այնքան յաւակնոտ, այնքան անձնասպատան, այնքան հեղինակաւոր են ուզում երևալ։ Աւելի լաւ չէր խոստովանել, որ գործը այն պատճառով չը կատարվեց, որ մեծ էր, այլ պարզապէս այն պատճառով, որ չը կամեցան կատարել։ Ձեր հայրերին մի մեղադրէք, դուք էլ նրանց ցաւով էք առաջնում։ Անընդունակութիւն—այո. դա այն ցաւն է, որ հասցրել է ձեզ այնքան լաց ու ծնծին։ Բայց դա լոկ լեզուագիտական անընդունակութիւն չէ, ոչ էլ դրամական միջոցներ գըտնելու անընդունակութիւն։ Ո՛չ, կայ աւելի ողբալի, աւելի չարագործ անընդունակութիւն և դա այն կաստայական մեծամտութիւնն է, որ արհամարհում է ժողովրդի չահերը, ժամանակի պահանջները։ Այժմ դանդաղում են, որ աշխարհաբար աւետարանի տարբը դնող տրապարակախօսը ջանք ու աշխատանք գործ չը դրեց իր պահանջը իրականացնելու համար։ Պատրաստ եք փարիսեցիութեան դիմակը և ահա ինչ կը տեսնենք։ Ամենքին յայտնի է, որ այդ տրապարակախօսը նախարհանցն էր. ամենքին յայտնի է և այն, որ մեր վեղարաւորները անխնայ, կատաղի կերպով հալածեցին այդ մարդուն այն պատճառով, որ նա համարձակվում էր այդպիսի բաներ քարոզել։ Հիմա պատասխանեցէք մեզ. ինչպէս կարող էր այդ հալածված մարդը ձեր հայրերին օգնել, երբ նա իր տրապարակախօսական առաջին իսկ քայլից կղերական կաստայի թշնամի տրատարակվեց, մի թշնամի, որի դէմ զինվեց ամբողջ Սիւնօդը իր Վեհափառ նախագահի հետ...

Կարիք չը կայ որ մենք հաստատենք թէ նոյն այդ տեսակ վերաբերմունքը չարունակվում է և այսօրվայ աստուածաբանների մէջ։ Տեսէք ինչ մարդարիտներ են թափվում «հաւատը վերակենդանացնելու» միջոցներ որոնողների բերանից։ Այն բոլոր տրապարակախօսները, այն բոլոր անհատները, որոնք չեն երկրպագում էջմիածնի անչարժութեան, անընդունակութեան, որոնք չեն հիանում տեսնելով թէ աստուածաբանների նոր սերունդը որպիսի հետաքրքրութեամբ է վիճում կաթոլիկ վարդապետների հետ միաքանակութեան և երկաքնակութեան մասին, մարդիկ են, որոնք

գոռում և գոչում են թէ հոգևորականութիւնը ոտքից մինչև գլուխ անպէտք է, թէ բողոքին մէջ տեղից քշել ու եկեղեցւոյ գաւիթը հասարակութեան ինքնակոչ առաջնորդների զբօսավայր դարձնել պէտք է։ Եւ այսպէս գոչողների համար փաստերից աւելի զօրեղ է դուրս փախչելը։

Այդ ասպարէզը, ձեր տանջանքների, ձեր անկման այդ միակ պատճառն է։ Միամիտ մնացէք, մենք չատ լաւ գիտենք, որ ասպարէզից չը հեռանալու համար դուք անսպառ քաջութիւն ունիք, մինչև իսկ կոյր և խուլ ձևանալու քաջութիւն։ Հինգ տարի է անց, ասպարէզը լաւ նուաճված է ձեր ձեռքով. չէք կարող ասել թէ մնացել են մարդիկ, որոնք աչք ունենային ձեր ասպարէզի վրա։ Դուք դպրոցական ասպարէզից փախցրիք ամեն մէկին, որ «ձերը» չէր. դուք ոչնչացրիք ժողովրդի ժամանակութիւնը դպրոցական և եկեղեցական գործերում, արհամարհեցիք ամեն սկզբունք, որ կղերական կաստայի անձնիշխան տիրապետութեան էր հակառակվում։ Տեսնում էք նոյն իսկ, որ ոչ ոք ձայն չէ բարձրացնում ձեզ դէմ, ամենքը ձեռքները թափ են տուել և մի կողմ քաշվել։ Այժմ ցոյց տուէք մեզ ձեր գործած տրաշքները, ցոյց տուէք թէ ինչով կարող էք պարծենալ, ասպարէզի տէրեր։ Ձեր սիստեմի մի միակ պտուղը այն չէ, որ տարին երկու երեք անգամ բազմում էք «Արարատի» էջերում և կոկորդիլոսի արտասուքներ էք թափում թէ եկեղեցին կորցնում է իր հեղինակութիւնը, թէ հաւատ չէ մնացել։ Ձեր հայրերը, ձեր պապերը նոյնպէս նստած էլին աւերակների վրա և լաց լինում. ինչով դուք լաւ էք նրանցից, ասպարէզի միահեծան տէրեր։ Ձեր դիպլոմներով։ Եւրոպայից դուք եզուիտական սկզբունքներ բերիք և այժմ դրանցով էք կուռում այն մարդկանց դէմ, որոնք ասում են ձեզ թէ դուք ժողովրդի ծառաներն էք, թէ դուք առանց ժողովրդի կատարեալ ոչնչութիւն էք։ Եւ իրաւ, տրաշալի է մեր աստուածաբանների եզուիտութիւնը։ Տեսէք ինչ են ասում.

Հարկաւ եթէ մարդոց ծառայելը հոգևորականի պարտքը չէ (իսկ այդ բանը «Արարատը» հաստատում է, իր ուզածի պէս հասկանալով Աւետարանի մի վկայութիւն), մարդոց վերայ իշխելը ևս նորա իրաւունքը չէ ամենևին. Քրիստոս ինքը բացարձակապէս զատապարտել է իշխանութեան ձգտումը հոգևորականութեան մէջ։

Պարզ է, ուրեմն։ Բայց մի չատպէք. կղերը բացի Քրիստոսից ունի և իր սեփական բացատրութիւնների աւետարանը։ Այս վերջինն ասում է որ կայ

Հոգևոր կոչման համար ունեցած նախանձախնդրութիւնը, որով եկեղեցւոյ պաշտօնեան՝ Քրիստոսի ծառան աշխատում է իր Տիրոջ իշխանութիւնը հաստատել այս երկրի վերայ։ Նա ինքը՝ հաւատարիմ պաշտօնեան, հեզ և խոնարհ է մնում, բայց միայն յանուն Քրիստոսի և յանուն Քրիստոսի հպատակութիւն պահանջելով ամենքից։

Այս տողերից եզուիտական աստուածաբանութեան հոտ է փչում։ Հպատակութիւն պահանջել—չէ նշանակում իշխանաւոր լինել. ես ինքս անձամբ իշխան չեմ, բայց դուս պարտաւոր ես ինձ հպատակվել, որովհետև ինձ հպատակվելով, Աստուծուն ես հպատակվում։ Եւ ահա, երբ իմ տունը մտնում է մի պատուոր քահանայ, ես իրաւունք չունեմ խօսել նրա դէմ, դժգոհ լինել նրանից. մի կաշառակեր, սրթսրթաճաւ, անբարոյական առաջնորդ է գալիս այնտեղ, ուր ես եմ ապրում, և ես բողոքելու, ձայն բարձրացնելու իրաւունք չունեմ, որովհետև Քրիստոսի խոնարհ և հեզ ծառան (անունով միայն) ինձանից իրաւունք ունի հպատակութիւն պահանջել յանուն Քրիստոսի։ Ձեզ համար անդրապէտ քահանաների մի բազմութիւն կը ձեռնադրեն—հպատակութիւն. ձեզ խաւարի ու տգիտութեան մէջ կը թողնեն—հպատակութիւն։ Ծանուն Քրիս-

ստատուն տող տեղեկություններ՝ ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող հարցերի շուրջ, ինչպես նաև ամենօրյա տեղական նորությունների մասին։ Ամենայն հարցերի, որոնք վերաբերում են մեր թերթին, խնդրում ենք դիմել թերթի խմբագրության հասցեով։

Ցավոք մեզ պիտի ստիպվի ուշանալ մեր թերթի հրատարակության մեջ, որովհետև տպարանը մեզ ոչ միայն ժամանակին չի տպագրում մեր թերթը, այլև ամեն անգամ մեզ ստիպում է ուշանալ։ Ուստի խնդրում ենք մեր ընթերցողներից, որ ներողամիտ լինեն մեզ հանդեպ։ Մենք ամեն ջանք կգործադրենք, որ թերթը ժամանակին հրատարակվի։

Ներկայ համարը մենք հրատարակում ենք 12 մարտի փոխարեն։ Հաջորդ համարը կհրատարակվի 15 մարտին։

Մեր թղթակիցներից մեզ հասած նամակներից մեկում կարդում ենք հետևյալ տողերը։

«Ձեր թերթի 9 մարտի համարում կարդացի, որ Ղարաքիլիսայի Ս. Տիրամոր եկեղեցու հոգաբարձությունը ուզում է Ղարաքիլիսայի վանքից իր սեփականությունը համարվող հողերի վրա եկեղեցի շինել։ Ես, որ Ղարաքիլիսայի վանքի միաբանության անդամներից մեկն եմ, ուզում եմ ձեզ հայտնել, որ այդ հողերը վանքինը չեն, այլ եկեղեցինն են։ Ես ինքս ականատես եղել եմ, թե ինչպես 1894 թվականին, երբ վանքի հողերը չափագրում էին, եկեղեցու հողերը չափագրելու ժամանակ, վանքի ներկայացուցիչները հրաժարվեցին ստորագրել չափագրության թղթերը, որովհետև գիտեին, որ եկեղեցու հողերը վանքինը չեն։ Ուստի եկեղեցու հողերը չափագրելուց հետո, առանձին թղթի վրա գրեցին եկեղեցու հողերի սահմանները և ստորագրեցին։ Այդ թուղթը մնաց եկեղեցու մոտ։ Ուրեմն, եթե եկեղեցին ուզում է իր հողերի վրա շինություն անել, ոչ ոք չի կարող նրան խանգարել, որովհետև այդ հողերը եկեղեցինն են։ Ես կարծում եմ, որ եկեղեցու հոգաբարձությունը ավելորդ է համարել ձեր թերթում հայտարարել, որ եկեղեցու հողերը վանքինը չեն, որովհետև ամեն մարդ գիտի, որ եկեղեցու հողերը եկեղեցինն են, և ոչ ոք չի կարող նրանց վրա իրավունք ունենալ»։

Ցավոք մեզ պիտի ստիպվի ուշանալ մեր թերթի հրատարակության մեջ, որովհետև տպարանը մեզ ոչ միայն ժամանակին չի տպագրում մեր թերթը, այլև ամեն անգամ մեզ ստիպում է ուշանալ։ Ուստի խնդրում ենք մեր ընթերցողներից, որ ներողամիտ լինեն մեզ հանդեպ։ Մենք ամեն ջանք կգործադրենք, որ թերթը ժամանակին հրատարակվի։

Ներկայ համարը մենք հրատարակում ենք 12 մարտի փոխարեն։ Հաջորդ համարը կհրատարակվի 15 մարտին։

Մեր թղթակիցներից մեզ հասած նամակներից մեկում կարդում ենք հետևյալ տողերը։

«Ձեր թերթի 9 մարտի համարում կարդացի, որ Ղարաքիլիսայի Ս. Տիրամոր եկեղեցու հոգաբարձությունը ուզում է Ղարաքիլիսայի վանքից իր սեփականությունը համարվող հողերի վրա եկեղեցի շինել։ Ես, որ Ղարաքիլիսայի վանքի միաբանության անդամներից մեկն եմ, ուզում եմ ձեզ հայտնել, որ այդ հողերը վանքինը չեն, այլ եկեղեցինն են։ Ես ինքս ականատես եղել եմ, թե ինչպես 1894 թվականին, երբ վանքի հողերը չափագրում էին, եկեղեցու հողերը չափագրելու ժամանակ, վանքի ներկայացուցիչները հրաժարվեցին ստորագրել չափագրության թղթերը, որովհետև գիտեին, որ եկեղեցու հողերը եկեղեցինն են։ Ուստի եկեղեցու հողերը չափագրելուց հետո, առանձին թղթի վրա գրեցին եկեղեցու հողերի սահմանները և ստորագրեցին։ Այդ թուղթը մնաց եկեղեցու մոտ։ Ուրեմն, եթե եկեղեցին ուզում է իր հողերի վրա շինություն անել, ոչ ոք չի կարող նրան խանգարել, որովհետև այդ հողերը եկեղեցինն են։ Ես կարծում եմ, որ եկեղեցու հոգաբարձությունը ավելորդ է համարել ձեր թերթում հայտարարել, որ եկեղեցու հողերը վանքինը չեն, որովհետև ամեն մարդ գիտի, որ եկեղեցու հողերը եկեղեցինն են, և ոչ ոք չի կարող նրանց վրա իրավունք ունենալ»։

Ցավոք մեզ պիտի ստիպվի ուշանալ մեր թերթի հրատարակության մեջ, որովհետև տպարանը մեզ ոչ միայն ժամանակին չի տպագրում մեր թերթը, այլև ամեն անգամ մեզ ստիպում է ուշանալ։ Ուստի խնդրում ենք մեր ընթերցողներից, որ ներողամիտ լինեն մեզ հանդեպ։ Մենք ամեն ջանք կգործադրենք, որ թերթը ժամանակին հրատարակվի։

Ներկայ համարը մենք հրատարակում ենք 12 մարտի փոխարեն։ Հաջորդ համարը կհրատարակվի 15 մարտին։

Մեր թղթակիցներից մեզ հասած նամակներից մեկում կարդում ենք հետևյալ տողերը։

«Ձեր թերթի 9 մարտի համարում կարդացի, որ Ղարաքիլիսայի Ս. Տիրամոր եկեղեցու հոգաբարձությունը ուզում է Ղարաքիլիսայի վանքից իր սեփականությունը համարվող հողերի վրա եկեղեցի շինել։ Ես, որ Ղարաքիլիսայի վանքի միաբանության անդամներից մեկն եմ, ուզում եմ ձեզ հայտնել, որ այդ հողերը վանքինը չեն, այլ եկեղեցինն են։ Ես ինքս ականատես եղել եմ, թե ինչպես 1894 թվականին, երբ վանքի հողերը չափագրում էին, եկեղեցու հողերը չափագրելու ժամանակ, վանքի ներկայացուցիչները հրաժարվեցին ստորագրել չափագրության թղթերը, որովհետև գիտեին, որ եկեղեցու հողերը եկեղեցինն են։ Ուստի եկեղեցու հողերը չափագրելուց հետո, առանձին թղթի վրա գրեցին եկեղեցու հողերի սահմանները և ստորագրեցին։ Այդ թուղթը մնաց եկեղեցու մոտ։ Ուրեմն, եթե եկեղեցին ուզում է իր հողերի վրա շինություն անել, ոչ ոք չի կարող նրան խանգարել, որովհետև այդ հողերը եկեղեցինն են։ Ես կարծում եմ, որ եկեղեցու հոգաբարձությունը ավելորդ է համարել ձեր թերթում հայտարարել, որ եկեղեցու հողերը վանքինը չեն, որովհետև ամեն մարդ գիտի, որ եկեղեցու հողերը եկեղեցինն են, և ոչ ոք չի կարող նրանց վրա իրավունք ունենալ»։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԻՒՐԱՆԻՑ

Ծանուցանենք մեր ընթերցողներուն եւ (ЧЛЕНЪ ВОЛЯЕВО ОКРУГА)։ Ամեն ոք, որ ցանկանայ մեր թերթին համար բանաստեղծություններ, պատմվածքներ, նկարագրություններ, ակնարկներ, ուղեգրություններ, կենսագրություններ, հոդվածներ, քննադատություններ, գրախոսություններ, թատերական տեղեկություններ, ինչպես նաև ամենատարբեր տեղական նորություններ, կրնա ուղարկել մեզ։ Մենք ուրախությամբ կընդունինք ամեն տեսակ նյութեր, որոնք կարող են հետաքրքրական լինել մեր ընթերցողների համար։ Մենք կխնդրենք միայն, որ ամեն ինչ մեզ ուղարկվի հստակ գրված, որպեսզի մենք հեշտությամբ կարողանանք կարդալ։ Ամեն ինչ, որ մեզ ուղարկվի, պետք է ստորագրված լինի հեղինակի անունով, որպեսզի մենք գիտենանք, թե ում պետք է դիմենք, եթե մեզ հարկավոր լինի ինչ-որ բացատրություններ ստանալ։ Ամեն ինչ, որ մեզ ուղարկվի, պետք է հասցեագրված լինի հետևյալ կերպով՝ «Редакція Ղարաքիլիսայի Հայկական Газеты»։

Ամեն ոք, որ ցանկանա մեր թերթին բաժանորդագրվել, կարող է դիմել մեր խմբագրության հասցեով։ Մեր թերթի տարեկան գինը 4 ռուբլի է, կիսամյակինը՝ 2 ռուբլի։ Ամեն ոք, որ մեզ ուղարկի 4 ռուբլի, կստանա թերթը մի տարվա համար, իսկ ով մեզ ուղարկի 2 ռուբլի, կստանա թերթը կես տարվա համար։ Մենք կխնդրենք մեր ընթերցողներին, որ մեզ ուղարկեն բաժանորդագրության գումարները հնարավորին չափ շուտ, որովհետև մենք ուզում ենք հրատարակել թերթը առանց ընդհատումների։

Մենք կխնդրենք նաև մեր ընթերցողներին, որ մեզ ուղարկեն իրենց հասցեները, որոնց վրա պետք է ուղարկվի թերթը, և միևնույն ժամանակ հայտնեն, թե ո՞ր գյուղի կամ քաղաքի համար է պետք թերթը։ Մենք կխնդրենք նաև, որ հասցեները գրեն հստակ, որպեսզի մենք չսխալվենք։

Մենք կխնդրենք նաև մեր ընթերցողներին, որ մեզ ուղարկեն իրենց հասցեները, որոնց վրա պետք է ուղարկվի թերթը, և միևնույն ժամանակ հայտնեն, թե ո՞ր գյուղի կամ քաղաքի համար է պետք թերթը։ Մենք կխնդրենք նաև, որ հասցեները գրեն հստակ, որպեսզի մենք չսխալվենք։

Մենք կխնդրենք նաև մեր ընթերցողներին, որ մեզ ուղարկեն իրենց հասցեները, որոնց վրա պետք է ուղարկվի թերթը, և միևնույն ժամանակ հայտնեն, թե ո՞ր գյուղի կամ քաղաքի համար է պետք թերթը։ Մենք կխնդրենք նաև, որ հասցեները գրեն հստակ, որպեսզի մենք չսխալվենք։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԻՒՐԱՆԻՑ

***

Ֆիլիպպե Տասիտեանց, որ ներկայիս գտնվում է Ամերիկայում, Ազգային Միության կողմից ուղարկված է եղել Եվրոպա՝ հայ գաղթականների գործերի մասին տեղեկություններ հավաքելու համար։ Ֆիլիպպե Տասիտեանցը Եվրոպայում եղել է մոտ 2 տարի և հավաքել է շատ հարուստ նյութեր հայ գաղթականների մասին։ Այդ նյութերը նա մշակել է և հրատարակել է «Հայ գաղթականք» անունով մի հատոր գիրք, որ տպագրվել է Վենետիկում։ Գիրքը ունի 400 էջ։ Գինը 4 ռուբլի։ Գիրքը կարելի է ստանալ Ազգային Միության Ներկայացուցչությունից։

— Ֆրանսիական «Le Temps» թերթը հետևյալ տեղեկությունն է հաղորդում Ռուսաստանի մասին։

Ռուսաստանում վերին շրջանների մեջ մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Ռոզենի Ամերիկա գնալը։ Ռոզենը գնում է Ամերիկա՝ Ռուսաստանի և Ամերիկայի միջև առևտրական հարաբերությունները կարգավորելու համար։ Ռոզենը Ամերիկայում կմնա 3 ամիս։ Նա կայցելի Նյու-Յորք, Վաշինգտոն, Չիկագո և Սան-Ֆրանցիսկո։ Ռոզենի հետ կգնան նաև մի քանի ռուս գործարարներ։

Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Ռոզենը Ամերիկայում կհանդիպի Ամերիկայի նախագահ Թաֆթի հետ։ Ռոզենը Ամերիկայում կմնա մինչև ապրիլ ամիսը։

— «Արձագանք» լրագիրը գրում է, որ Թիֆլիսի մոտ գտնվող Ղարաքիլիսայի վանքի միաբանությունը ուզում է Ղարաքիլիսայի վանքի մոտ գտնվող հողերի վրա եկեղեցի շինել։ Այդ հողերը վանքինը չեն, այլ եկեղեցինն են։ Ես ինքս ականատես եղել եմ, թե ինչպես 1894 թվականին, երբ վանքի հողերը չափագրում էին, եկեղեցու հողերը չափագրելու ժամանակ, վանքի ներկայացուցիչները հրաժարվեցին ստորագրել չափագրության թղթերը, որովհետև գիտեին, որ եկեղեցու հողերը եկեղեցինն են։ Ուստի եկեղեցու հողերը չափագրելուց հետո, առանձին թղթի վրա գրեցին եկեղեցու հողերի սահմանները և ստորագրեցին։ Այդ թուղթը մնաց եկեղեցու մոտ։ Ուրեմն, եթե եկեղեցին ուզում է իր հողերի վրա շինություն անել, ոչ ոք չի կարող նրան խանգարել, որովհետև այդ հողերը եկեղեցինն են։ Ես կարծում եմ, որ եկեղեցու հոգաբարձությունը ավելորդ է համարել ձեր թերթում հայտարարել, որ եկեղեցու հողերը վանքինը չեն, որովհետև ամեն մարդ գիտի, որ եկեղեցու հողերը եկեղեցինն են, և ոչ ոք չի կարող նրանց վրա իրավունք ունենալ»։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԻՒՐԱՆԻՑ

— «Արձագանք» լրագիրը գրում է, որ Թիֆլիսի մոտ գտնվող Ղարաքիլիսայի վանքի միաբանությունը ուզում է Ղարաքիլիսայի վանքի մոտ գտնվող հողերի վրա եկեղեցի շինել։ Այդ հողերը վանքինը չեն, այլ եկեղեցինն են։ Ես ինքս ականատես եղել եմ, թե ինչպես 1894 թվականին, երբ վանքի հողերը չափագրում էին, եկեղեցու հողերը չափագրելու ժամանակ, վանքի ներկայացուցիչները հրաժարվեցին ստորագրել չափագրության թղթերը, որովհետև գիտեին, որ եկեղեցու հողերը եկեղեցինն են։ Ուստի եկեղեցու հողերը չափագրելուց հետո, առանձին թղթի վրա գրեցին եկեղեցու հողերի սահմանները և ստորագրեցին։ Այդ թուղթը մնաց եկեղեցու մոտ։ Ուրեմն, եթե եկեղեցին ուզում է իր հողերի վրա շինություն անել, ոչ ոք չի կարող նրան խանգարել, որովհետև այդ հողերը եկեղեցինն են։ Ես կարծում եմ, որ եկեղեցու հոգաբարձությունը ավելորդ է համարել ձեր թերթում հայտարարել, որ եկեղեցու հողերը վանքինը չեն, որովհետև ամեն մարդ գիտի, որ եկեղեցու հողերը եկեղեցինն են, և ոչ ոք չի կարող նրանց վրա իրավունք ունենալ»։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԻՒՐԱՆԻՑ

— «Արձագանք» լրագիրը գրում է, որ Թիֆլիսի մոտ գտնվող Ղարաքիլիսայի վանքի միաբանությունը ուզում է Ղարաքիլիսայի վանքի մոտ գտնվող հողերի վրա եկեղեցի շինել։ Այդ հողերը վանքինը չեն, այլ եկեղեցինն են։ Ես ինքս ականատես եղել եմ, թե ինչպես 1894 թվականին, երբ վանքի հողերը չափագրում էին, եկեղեցու հողերը չափագրելու ժամանակ, վանքի ներկայացուցիչները հրաժարվեցին ստորագրել չափագրության թղթերը, որովհետև գիտեին, որ եկեղեցու հողերը եկեղեցինն են։ Ուստի եկեղեցու հողերը չափագրելուց հետո, առանձին թղթի վրա գրեցին եկեղեցու հողերի սահմանները և ստորագրեցին։ Այդ թուղթը մնաց եկեղեցու մոտ։ Ուրեմն, եթե եկեղեցին ուզում է իր հողերի վրա շինություն անել, ոչ ոք չի կարող նրան խանգարել, որովհետև այդ հողերը եկեղեցինն են։ Ես կարծում եմ, որ եկեղեցու հոգաբարձությունը ավելորդ է համարել ձեր թերթում հայտարարել, որ եկեղեցու հողերը վանքինը չեն, որովհետև ամեն մարդ գիտի, որ եկեղեցու հողերը եկեղեցինն են, և ոչ ոք չի կարող նրանց վրա իրավունք ունենալ»։

Ներքին մարդը նոյնպես չդրաւ և Եփրեմին ինչպէս որ ինքն էր ուզում։ Նա ուզում էր, որ Եփրեմը իր կամքին հնազանդ լինի, որ նրա ամեն մի խօսքը օրէնք համարի, որ նրա ամեն մի ցանկութիւնը կատարի։ Եւ Եփրեմը ոչ միայն չհնազանդեց, այլ և ինքն էր ուզում հրամայել։ Ներքին մարդը զայրացաւ, և սկսուեցին նրանց միջև կռիւներ։ Ներքին մարդը ուզում էր Եփրեմին ստիպել, որ նա գնայ Ամերիկա, իսկ Եփրեմը չէր ուզում։ Ներքին մարդը ասում էր, որ Եփրեմը ամօթ է բերում իրեն, որ նա ամեն տեղ ծաղրի առարկայ է դարձնում իրեն, իսկ Եփրեմը պատասխանում էր, որ ինքը ոչ մի ամօթալի բան չի արել, որ ինքը ոչ մի յանցանք չունի, որ ինքը ոչ ոքի չի վնասել, ուրեմն ինչո՞ւ պիտի ամաչի։ Ներքին մարդը ասում էր, որ Եփրեմը ինքն իրեն կորցրել է, որ նա ոչ մի ուշադրութիւն չի դարձնում իր խրատների վրայ, որ նա ոչ մի կերպ չի ուզում հնազանդել նրան, որ նա ոչ մի կերպ չի ուզում ենթարկուել նրան։ Ներքին մարդը ասում էր, որ Եփրեմը ինքն իրեն կորցրել է, որ նա ոչ մի կերպ չի ուզում ենթարկուել նրան։ Ներքին մարդը ասում էր, որ Եփրեմը ինքն իրեն կորցրել է, որ նա ոչ մի կերպ չի ուզում ենթարկուել նրան։

ՊԱՐԳ. Վաղուց էր, որ ես չէի տեսել Եփրեմին, և ինձ համար մեծ ուրախութիւն եղաւ նորից տեսնել նրան։ Ես ուզում էի իմանալ, թէ ինչ է եղել նրա հետ, ինչ է եղել նրա ներքին մարդը, որ նա այդքան փոխուել է։ Ես ուզում էի իմանալ, թէ ինչ է եղել նրա հետ, ինչ է եղել նրա ներքին մարդը, որ նա այդքան փոխուել է։ Ես ուզում էի իմանալ, թէ ինչ է եղել նրա հետ, ինչ է եղել նրա ներքին մարդը, որ նա այդքան փոխուել է։

ԵՓՐԵՄ. «Հաւատոյ մարդ»։ Նախ ես ուզում էի ձեզ ասել, որ ես ոչ մի կերպ չեմ փոխուել, որ ես նոյն Եփրեմն եմ, որ միշտ եղել եմ։ Ես ուզում էի ձեզ ասել, որ ես ոչ մի կերպ չեմ փոխուել, որ ես նոյն Եփրեմն եմ, որ միշտ եղել եմ։ Ես ուզում էի ձեզ ասել, որ ես ոչ մի կերպ չեմ փոխուել, որ ես նոյն Եփրեմն եմ, որ միշտ եղել եմ։

ՊԱՐԳ. «Հաւատոյ մարդ»։ Ես ուզում էի ձեզ ասել, որ ես ոչ մի կերպ չեմ փոխուել, որ ես նոյն Եփրեմն եմ, որ միշտ եղել եմ։ Ես ուզում էի ձեզ ասել, որ ես ոչ մի կերպ չեմ փոխուել, որ ես նոյն Եփրեմն եմ, որ միշտ եղել եմ։ Ես ուզում էի ձեզ ասել, որ ես ոչ մի կերպ չեմ փոխուել, որ ես նոյն Եփրեմն եմ, որ միշտ եղել եմ։

ԵՓՐԵՄ. «Հաւատոյ մարդ»։

թիւն կատարվեց, բայց առանց հետևանքների։ Սօքատիէ վաղը կանչված է դատաստանական քննիչ Փօսսէի մօտ։

Դրութիւնը Շաբրոլ փողոցում չը փոխվեց։

ՄԱԴՐԻԴ։ Կառավարութիւնը դիմեց Ֆօրտուգալիային բողոքելով սպանիական վիւնտրի սպանութեան դէմ սահմանի վրա, և որոշեց ամեն մեծ եռանդով գործել, որպէս զի այդպիսի գործողութիւնները անպատիժ չը մնան և սանիտարական օրէնքները պահպանվեն։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ «Прав. Вѣстн.» լրագրում օգոստոսի 8-ին հաղորդված էր, թէ Յարեվեան գաւառի Կօլօթովկօ գիւղում պէչվմօնների ծանր ձևից մահվան 21 դէպքեր կային։ Այդ ժամանակից էլի մահվան երկու դէպք կար։ Վերջին եօթը օրերի ընթացքում հիւանդանալու նոր դէպքեր ամենևին չը կային և գիւղի համարեա 4000 բնակիչների սանիտարական դրութիւնը կատարելապէս բաւարար է։ Ցեաղ, վերոյիշեալ հիւանդութիւնը ոչ տարևան, ոչ էլ ուրիշ տեղերում չերևաց։

Խմբագիր՝ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍԱՀԱԿ ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵՂԲԱՐՔ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ, ԳԷՈՐԳ և ՍԱՐԳԻՍ ԲԱԶԴԱՍԱՐԵԱՆՑՆԵՐԸ պատիւ ունեն ծանուցանելու ընդհանրութեան, որ նոյն օգոստոս ամսից Թիֆլիսում, Սիօնի փողոցի վրա, Յովնանովի քարվանսարայում բացել են ամեն տեսակ մանուֆակտուրային ապրանքների գումարածախի վաճառատուն (оптовый складъ)։
(չ. ո.) 1—5

Ուշադրի Հայոց-հեաց Բարեգործական Ընկերութեան ԿԱՐ ՈՒ ՁԵԻ արհեստանոցի համար հարկաւոր է մի մանագէտ վարժուհի։ Պայմանների և մանրամասնութիւնների մասին պիտի դիմել այս հասցէով՝ Рештъ (Персія) черезъ Баку—Энзели. Ընկերութեան քարտուղար Յ. Ղազարեանին։
2—5

ՄԻ ՊԱՏՈՒԱԻՈՐ ՀՏՑ ԸՆՏԱՆԻՔԻ մէջ տրվում է մէկ լաւ մարդու սենեակ իր կահ կարասիքով, ծառայով և ճաշով։
Հասցէն կարցնել «Մշակի» խմբագրատանից։
2—6

Ուշադրի Ազգային գպրոցի համար հարկաւոր է մի ՈՒՍՈՒՑԻՉ ռուսաց լեզուի (միևս առարկաները կարելի է բաժանել ներկայ ուսուցչի հետ համաձայնութեան գալով) համար։ Յանկացողները կարող են դիմել հետևեալ հասցէով՝ Рештъ (Персія) черезъ Баку—Энзели, Г-ру Агавелу Осепяну.
2—5

ԲԺԻՇԿ Գ. Ս. ԳԷՐՑՖԷԼԴ
Մադաթեան փողոց, № 5.
որ ժամադէտ է կաշու, միզասեռական (էլեկտրականութեամբ), վէներական և սիֆիլիսի հիւանդութիւնների
ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼՈՎ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻՑ
Ընդունում է հիւանդներին ամեն օր
Առաւօտեան 9—12 ժ.
Երեկոյեան 5— 8 ժ.
25—60

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ
(Կուկիա, Վօրոնցօվի արձանի հանդէպ)
Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի կիրակի օրերից։
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ
Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ,—11—12 ժ. վիրաբուժական, վէներական (սիֆիլիս) և միզասեռ. հ.
Կ. Մ. ՉԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային հ.
Զ. Ի. ԲԱԲԱՆԱՍԵԱՆՑ—11—12 ժ. կանանց հիւանդ.
Ի. Ֆ. ՊՐՕՏԱՍԵՎԻՉ—12—1 ժ. ականջի, կոկորդի, քթի և կրծքի հ.
Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆՑ—1—1½ ժ. ներքին և երեխայոց հ.
Ա. Գ. ԴՈՒԲԿՕ—1½—2 ժ. ներքին և միզասեռական հ.
ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ
Ն. Ն. ՌՈՍՏՕՄԲԷԿՕՎ—6½—7½ ժ. վիրաբուժական հ։
Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ—7½—8 ժ.
Տ. Ի. ՐՈՒԲԵՆԿՕ հիւանդանոցումը քիմիական և լաբորատօրական հետազօտութիւններ է առնում մկի, խրի, արեան, կաթի և այլն։
Վճար 50 կ. չքաւորները ձրի։ Համախորհրդի (կոնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին։
Օ. Տ. ԱՌՎԱՆԻՏԱԿԻ—պարապում է տանը ծաղկահատութեամբ, բժշկական մարմնամարզութեամբ և մարգելով. դիմել 11—1 ժ.։
Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝
14—150 Բժշկապետ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՑՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մամուլի տակ
1) ԼԱՖՕՆԹԷՆԻ ԱՌԱԿՆԵՐԸ, թարգմ. Մ. Նուպարեանի. 2) ՀՈՍՀՈՍԻ ՑԻՇԱՏԵՏՐԸ, բ. տպ. Ց. Պարոնեանի. 3) ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ, Տօլստոյի, թարգմ. Պ. Պ. 4) ՀԶՕՐ ՍԱՄՍՕՆ, Օժէշկօլի, թարգմ. Ա. Ահարոնեանի. 5) ԱՌՕՐԵԱՑ ՀՈՎՈՒԵՐԴՈՒԹԻՒՆ, Օժէշկօլի, թարգմ. Ա. Ահարոնեանի. 6) ՁՈՐՍ ՀԱՅ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ գրքեր։
Գիմել՝ Тифлисъ, Тифлисское Общество Изданія армянскихъ книгъ, կամ Tiflis (Russie) Société de la publication des livres Arméniens.
5—5

ՆՈՐ ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ ՊԱՏԿԵՐՈՎ.
ՊՈՇԿԻՆ
ՍՏ. ԼԻՍԻՑԻՆԻ
Գինը 40 կօպ.
Գիմել –Тифлисъ, Тифлисское Общество Изданія Армянскихъ книгъ կամ Tiflis (Russie), Société de la publication des livres armeniens.
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄ ԳՐՎՈՂՆԵՐԸ Ընկերութեան հրատարակութիւններից ընտրում են 8 Ր. ԳԻՐՔ և վճարում են տարեկան ՎԵՑ ՐՈՒԲԼԻ։ 1898 թ. տեղեկագիրը և գրքերի ցուցակը ուղարկվում է ցանկացողներին։
8—10

ՄԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ
որոնում է հաշուապահի օգնականի կամ գրագրի պաշօն։ Յանկացողները թող դիմեն՝ «Մշակ» լրագրի խմբագրատունը։
4—5

Մանկական Պարտէզ-Ուսումնարան եւ Պանսիօն
Ս. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ
ԲԱԳՈՒ
Ընդունվում են երեխաներ և պատրաստվում օրիորդաց և տղայոց գիմնազիայի, իգական դպրոցի և այլ ուսումնարանների համար։
Մանկական Պարտէզի նպատակն է կրթել երեխաներին (4—7 տ.) Ֆրեբելեան սիստեմով։
Ընդունվում են դիշերօթիկ և կիսադիշերօթիկ երեխաներ։
3—15

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԻ Պ. ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԻ ԹՈՅԼՏՈՒԹԵԱՄԲ
ԵԿՈՂ ՃԵՄԱՐԱՆԱԿԱՆ ՏԱՐՎԱՅ ՍԿԶԲՈՒՄ
ՏԻԿ. ԿԱՏԱՐԻՆԷ Խ. ԼԻՍԻՑԵԱՆ
Բաց է անում Թիֆլիսում
ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ
Երկու սեռի մանուկներին պետական միջնակարգ դպրոցները պատրաստելու համար։
3—4

ԲԱԳՈՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ եւ ՊԱՆՍԻՕՆ
Ա. ԲԱԲԱԼԵԱՆԻ
Ընդունվում են երեխաներ գիշերօթիկ և երթևեկ պատրաստվում են գիմնազիոն բէսալական և այլ դպրոցներ մտնելու համար։ Պայմանների համար դիմել Баку, Старо Почтовая улица домъ Гаджи Неймата. (ե. Հ. շ.) 4—10

21—52 М. 35,967 (չ)

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
„Ր. Կեօլեր եւ ընկ. Մօսկվայում“
Գտնվում է Մօսկվայում, միջին առևտրական շարքերում
* Ընկերութեան ֆիրման հոգակ է ստացել՝ իբրև միշտ նախաձեռնող պակասեցնելու գները և կատարելագործելու նրա ապրանքների և ճիւղերի արդիւնքները։
* Ցայտնի է նոյնպէս, որ Ր. ԿԵՕԼԵՐ և ԸՆԿ. ֆիրմայի ապրանքները և արտադրութիւնները յատկութեան կողմից այնքան կատարելագործված են, որ աւելին անկարելի է սպասել։
* Ֆիրման հնարաւորութիւն է ստացել ապրանքների գները աւելի ճոխ պակասեցնել և տեսակները կատարելագործել միայն այն պատճառով, որ նրա ապրանքները ծախվում են մեծ քանակութեամբ և տարածվում են ամբողջ Ռուսաստանում։
* Այդ պատճառով ընկերութիւնը իրաւունք ունի ցանկութիւն յայտնելու, որպէս զի սպառողները ի ՆԿԱՏ ԱՌՆԵԼՈՎ ԻՐԱՆՑ ՇԱՀԵՐԸ, ամեն տեղ, ինչպէս Մօսկվայում, այնպէս և գաւառներում գտնվող վաճառականների ժամ ուղղակի պահանջէին և առաւելութիւն տային ֆիրմայի ապրանքներին, իսկ վաճառականները ձեռք բերէին այդ ապրանքները, որի համար յուսով ենք՝ ԵՐԲԷՔ ՉԵՆ ԱՄԱՉԻ ԻՐԱՆՑԻՑ ԳՆՈՂՆԵՐԻ ԱՌԱՋ։
М. 75287 (5)

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
Հեղինակ «Զեռնարկի առևտրական և գործարանական հաշուապահութեան
ՈՒՍՈՒՑԱՆՈՒՄ ԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ Է
Երկու սեռի անձանց՝ 4 ամսվայ ընթացքում հաշուապահութիւն գործնականապէս, և բաշխատրելով, և եղած դէպքերում յանձն է առնում պաշտօնի առաջարկել։
ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐՆ ԵՆ
Ա) Կրկնակի իտալական հաշուապահութիւն ըստ ամենայն առևտրական ճիւղերի, հանդերձ նաւթային արդիւնաբերական և կերոսինի գործարանական հաշուեհատուածների։
Բ) Առևտրական թուաբանութիւն։
Գ) Առևտրական նամակագրութիւն։
Դ) Գեղագրութիւն և ամենաւատ ձեռքերի ուղղելը։
Պարապմունքները սկսվելու են 1899 թ. սեպտեմբերի 15-ից, ճաշից յետոյ, և պարբերաբար շարունակվելու են իւրաքանչիւր ՁՈՐՍ ամսից յետոյ. իսկ կլերակի օրերը լինելու են առանձին գործնական պարապմունքներ։
Յանկացողները թող դիմեն գրաւոր կամ անձամբ 3 ժամից մինչև 5 ժամ երեկոյեան, Սերգիեվսկայա փողոց, տուն Լիսիցեանի, № 20։
ՍՕԼՕՆԱԿ, Սերգիեվսկայա փողոց, տուն Լիսիցեանի, № 20։
Վերոյիշեալ հաշուապահութեան ձեռնարկը ծախվում է ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ, Խրղնկէլի գրավաճառանոցում և հեղինակի մօտ, և Ռուսաստանի բոլոր յայտնի գրավաճառանոցներում։ Գինն է 3 ր. 50 կոպէկ։ Օտարաքաղաքացիները գիրքը գնելու համար կարող են դիմել հեղինակին, առանց պաստի ծախս վճարելու։ (9 22) 12—20

ԱՒԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ
ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԻ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
ՏԱՍՆՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ
Առևտրական Կուրսերի նպատակն է՝ մանագիտական առևտրական կրթութիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատրաստել գործնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ։
Աւարտողները ստանում են ատեստատներ։
Աւանդելի առարկաք սրանք են՝ 1) Առևտրական Տնտեսութիւն, 2) Առևտրական Թուաբանութիւն, 3) Հաշուապահութիւն (պարզ, կրկնակի և բանկային), 4) Թուաբանութիւն հասրիչի վրա, 5) Առևտրական Թղթակցութիւն, 6) Առևտրական և ժուրնակի կանոնադրութիւն և 7) Գեղագրութիւն, վատ ձեռքի ուղղելը։
Ուսումը սկսվելու է սեպտեմբերի 15-ից։ Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 1-ից, ամենայն օր, առաւօտեան 10-ից մինչև 11-ը, և երեկոյեան 4-ից մինչև 8 ժամը, կուրսեր հիմնողի բնակարանում, Սօլօդովնիկովի պասաժ, Ալէքսանդր Բրիդօվի տանը № 9, Սերգիեվսկայա և Նազօրնայա փողոցների անկիւնում։ Ծրագիրը և կանոնները կարելի է ստանալ ձրի պէս եղը. Մօսկուայի բանկային գրասենեակում և կուրսեր հիմնողի բնակարանում։ Օտարաքաղաքացիք դիմում են՝ Тифлисъ, С. П. Мануэльянцу. (չ. շ.) 17—25

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 17 Августа 1899 г.
Типографія Грузинск. Т.—ва Большая Ванкская ул., № 27.